

6-Mercaptopurine (Purinethol)

bij Inflammatoire Darmziekten (Ziekte van Crohn / colitis ulcerosa)

Maag-Darm-Levercentrum

Beter voor elkaar

Inleiding

Uw behandelend arts heeft met u gesproken over het gebruik van 6-mercaptopurine (Purinethol). In deze folder krijgt u informatie over de werking en het gebruik van dit medicijn en hoe u moet handelen in geval van bijwerkingen. Het is echter géén vervanging van de bijsluiter. Hebt u na het lezen van deze folder nog vragen, dan kunt u daarmee bij uw behandelend arts of verpleegkundige terecht.

Algemeen

Tot nu toe is de oorzaak van de ziekte van Crohn en colitis ulcerosa niet bekend. Elke behandeling met medicijnen is gericht op het onderdrukken van ontstekingsreacties. Dit leidt tot vermindering van klachten en verkleint de kans op complicaties die zich bij deze ziekte voor kunnen doen. De ziekte geneest niet door de behandeling met medicijnen. Na het afbouwen van of stoppen met deze medicijnen kunnen de klachten weer terugkomen

Hoe werkt het?

6-mercaptopurine behoort tot de groep van immunosuppressiva. Dit zijn geneesmiddelen die de natuurlijke lichaamsafweer onderdrukken. Bij inflammatoire darmziekten wordt Azathioprine (Imuran) vaak als eerste afweeronderdrukkende medicijn ingezet, maar circa 10 tot 20% van de patiënten kan dit middel niet goed verdragen. Als vervanger kan 6-mercaptopurine worden voorgeschreven. Soms wordt ook direct 6-mercaptopurine gestart. Door het gebruik van 6-mercaptopurine wordt de zogenoemde 'overactieve afweer' onderdrukt; dit remt de activiteit van de chronische darmontsteking.

In hoge dosering is 6-mercaptopurine een cytostaticum omdat het de groei van cellen remt en snelgroeiende, woekerende cellen doodt. Dit is belangrijk om te weten, daar het mogelijk is dat de bijsluiter die u van uw apotheek krijgt, gericht is op mensen met kwaadaardige aandoeningen.

De dosering van 6-mercaptopurine is bij de ziekte van Crohn en colitis ulcerosa veel lager dan bij de behandeling van kwaadaardige aandoeningen. Hierdoor zullen de bijverschijnselen ook minder vaak voorkomen en milder van aard zijn.

Voorzorgsmaatregelen / voorbereiding

Aangezien 6-mercaptopurine schadelijk kan zijn voor de leverfunctie en voor de aanmaak van de bloedlichaampjes, zal regelmatig bloed bij u afgenomen worden om uw leverfunctie en de aanmaak van bloedlichaampjes te controleren.

De behandeling / hoe wordt het gebruikt

6-mercaptopurine moet veelal 2 tot 4 maanden gebruikt worden voordat het effect merkbaar is. Daarom gaat u wellicht – in overleg met uw arts – in eerste instantie door met de medicatie die u al gebruikt. Wanneer blijkt dat u goed op het middel reageert en er geen bijwerkingen optreden, kan 6-mercaptopurine langdurig gebruikt worden.

Doseringen

U gebruikt 6-mercaptopurine in tabletvorm. De dosis is afhankelijk van uw lichaamsgewicht en een aantal andere factoren. De dosering verschilt per persoon. Gebruik altijd de dosering die door uw arts is voorgeschreven en nooit meer of minder.

6-mercaptopurine dient u tijdens of direct na de maaltijd in te nemen. U kunt de tabletten doorslikken met voedsel, water of melk. Het is belangrijk dat u ze niet breekt of kauwt, maar dat u ze in hun geheel doorslikt.

Als u vergeten bent de tabletten in te nemen, neem ze dan op een later tijdstip nog dezelfde dag in. Als u er de volgende dag achter komt dat u ze vergeten bent, neemt u ze niet extra in. U neemt dan gewoon uw medicijnen in als altijd.

Indien u misselijk wordt van de 6-mercaptopurine, adviseren wij u de tabletten over de dag te verdelen, of 's avonds voor het slapen in te nemen.

Bijwerkingen

Over het algemeen wordt 6-mercaptopurine goed verdragen. De meeste bijwerkingen treden op in de eerste weken na het starten van 6-mercaptopurine. U kunt in deze beginperiode last krijgen van een verminderde eetlust, misselijkheid, braken en diarree.

Meestal verdwijnen deze klachten binnen 2 tot 3 weken.

Enkele weken of maanden na de start met het gebruik van 6-mercaptopurine kunt u last krijgen van:

- Een verhoogde kans op infecties zoals tandvleesontsteking of keelpijn in combinatie met koorts. Dit wordt veroorzaakt door het remmende effect van het geneesmiddel op het beenmerg waar bloedcellen worden gemaakt. Hierdoor kan een storing in de aanmaak van witte bloedcellen optreden. Dit wordt gecontroleerd bij het laboratoriumonderzoek.
- Het spontaan krijgen van blauwe plekken en/of regelmatige bloedneuzen. Dit kan het gevolg zijn van een verminderde aanmaak van bloedplaatjes door het gebruik van 6-mercaptopurine.
- Leverfunctiestoornissen. Deze stoornissen kunnen een gele verkleuring van het oogwit of van de huid veroorzaken.
- Buikklachten die u niet in verband kunt brengen met de ziekte van Crohn of colitis ulcerosa. Er kan bijvoorbeeld in zeldzame gevallen een alvlesklierontsteking optreden.

Mocht u last krijgen van koorts, koude rillingen, gele huid, hevig braken, blauwe plekken, bloedneuzen of hevige (buik)pijn, neemt u dan contact op met uw MDL-verpleegkundige of arts. Als dit buiten kantoortijden gebeurt, neemt u contact op met de (dienstdoende) huisarts of de dienstdoende MDL-arts. Doordat 6-mercaptopurine de afweer vermindert, bent u meer vatbaar voor infectieziekten. Vermijd daarom intiem contact met mensen die een infectieziekte (bijv. griep) doormaken.

Interacties

Als u naast 6-mercaptopurine ook urinezuurverlagende middelen gebruikt (bijvoorbeeld bij jicht, Zyloric of allopurinol) vragen wij u uw arts hiervan op de hoogte te stellen. Gebruikt u bloedverdunners, meld het gebruik van 6-mercaptopurine dan aan de trombosedienst.

Vaccinaties

Meld altijd aan de arts dat u 6-mercaptopurine gebruikt. 6-mercaptopurine kan de werkzaamheid van sommige soorten vaccins verminderen en de kans op bijwerkingen door de vaccins vergroten. Overleg met uw apotheker of arts indien u moet worden gevaccineerd.

Zwangerschap / vruchtbaarheid / borstvoeding

Voor zover tot op heden bekend is, heeft 6-mercaptopurine geen ongunstige invloed op de vruchtbaarheid van mannen en vrouwen. Overleg als u een zwangerschapswens heeft met uw behandelend arts over uw medicatie.

In het algemeen wordt geprobeerd om medicijngebruik tijdens de zwangerschap te vermijden. Toch is het vaak nodig om met deze medicatie door te gaan bij de ziekte van Crohn en colitis ulcerosa. Een opvlamming van de ziekte is namelijk schadelijker voor moeder en kind dan de behandeling met 6-mercaptopurine. Er zijn te weinig gegevens bekend over de veiligheid bij het geven van borstvoeding. In het algemeen wordt dit afgeraden. Dit moet u overleggen met uw arts.

Interactie met andere stoffen

Wees voorzichtig met alcohol, want alcohol verhoogt de kans op leverafwijkingen bij gelijktijdig gebruik van 6-mercaptopurine.

Te nemen maatregelen

Omdat 6-mercaptopurine is geregistreerd als chemotherapie, gelden strenge hygiënische adviezen. Hoewel de dosering die u gebruikt veel lager is, is het toch raadzaam deze adviezen in acht te nemen. Ziet u bij het openmaken van de verpakking kapotte tabletten? Sluit de verpakking dan weer goed en breng deze terug naar de apotheek. Voorkom dat poeder van de tabletten zich door het huis verspreidt, anders kunnen uw huisgenoten er mee in aanraking komen. Krijgt u wat poeder uit gebroken tabletten op uw huid of in uw ogen? Was uw huid dan goed af. Spoel uw ogen met veel water. Komen anderen toch met dit middel in contact, raad hen dan aan zich meteen af te spoelen. Zo beperken zij de risico's tot het minimum.

Wat te doen met urine, ontlasting, bloed, wondvocht of braaksel?

Voor uw directe omgeving, zoals partner of huisgenoten, is het verstandig om zo veel mogelijk contact te vermijden met uw lichaamsvloeistoffen. Dit betekent niet dat aanraken, zoenen of seksueel contact verboden is. Het gaat alleen om maatregelen om niet in aanraking te komen met urine, ontlasting, bloed, wondvocht of braaksel, omdat het geneesmiddel hierin aanwezig is.

Zonlicht en UV-straling

Patiënten die 6-mercaptopurine gebruiken, kunnen een verhoogd risico lopen op huidproblemen, waaronder ook huidkanker. Vermijd daarom als u 6-mercaptopurine gebruikt een te grote blootstelling aan zonlicht en UV-straling. Wij raden hierom het gebruik van een zonnebank af. Draag beschermende kleding en gebruik zonnebrandcrème met een hoge beschermingsfactor.

Tot slot

Als u na het lezen van deze folder nog vragen heeft, kunt u via mail of telefoon contact opnemen met de MDL-verpleegkundigen:

Van maandag tot en met donderdag tussen 10.30 – 11.30 uur

T 010 297 50 63

E lw.de.jong@ikazia.nl

Of:

maandag, dinsdag, donderdag en vrijdag tussen 09.00–10.00 uur

T 010 297 59 58

E c.nuis@ikazia.nl

Bij dringende vragen en/of problemen buiten deze tijd kunt u contact opnemen met het Maag- Darm- Levercentrum:

T 010 297 53 74

bereikbaar van maandag tot en met vrijdag van 08:15 uur tot 16:30 uur.

Let op: In deze folder staat informatie die belangrijk is voor u. Heeft u moeite met de Nederlandse taal? Lees deze folder dan samen met iemand die de informatie voor u vertaalt of uitlegt.

Please note: This leaflet contains information that is important for you. If you have trouble understanding the Dutch language, you should read this leaflet together with someone who can explain the information or translate it for you.

Dikkat: Bu broşür sizin için önemli bilgiler içerir. Hollandaca okumakta zorlanıyor musunuz? O zaman broşürü bilgileri sizin için çeviren ya da açıklayan biriyle okuyun.

Uwaga: Ta ulotka zawiera ważne dla Ciebie informacje. Masz trudności ze zrozumieniem języka holenderskiego? Przeczytaj tę ulotkę razem z kimś, kto przetłumaczy jej treść lub będzie w stanie wyjaśnić zawarte w niej informacje.

انتبه: هناك معلومات مهمة بالنسبة لك في هذا المنشور. هل تواجه صعوبة في اللغة الهولندية؟ اقرأ إذن هذا المنشور مع شخص آخر يترجم أو يشرح لك المعلومات.